

Udgivelser

Nyhedsbrev om Ruslands sociale historie

Social History and Russia er titlen på et nyhedsbrev, som udkom første gang i april i år. Nyhedsbrevet har til formål at informere om internationalt samarbejde i form af forskning, arkivarbejde, konferencer og andet, indenfor russisk socialhistorie. Udgiveren er International Institute of Social History i Amsterdam, og nyhedsbrevet udsendes gratis til alle interesserede.

*Kontakt: IISH, Cruquiusweg 31,
1019 AT Amsterdam, Holland.
Tlf +31-20-6685866,
fax +31-20-6654181.*

Konferencer

Culture and Everyday Life in Differentiated Societies, Aalborg, 25.-27.10. 1995.

For omkring ti år siden opfordrede en række forskere til at de- og rekonstruere tilgangsvinklerne til studiet af nutidens kultur og hverdagsliv, i kølvandet på den post-modernistiske kritik af socialvidenskabens store fortællinger. Opfordringen blev fulgt. Denne konference håber på at kunne præsentere nogle af resultaterne, og vise tendenserne i 90'ernes kultur- og hverdagslivs forskning.

Konferencen er opdelt i fire workshops, herunder én med emnet: "Working Life and Work Culture".

*Kontakt: Marianne Morell,
Inst. for Sociale Forhold og
Organisation, AUC,*

*Kroghstræde 7, 9220 Aalborg Ø.
Tlf. 98158522, fax. 98157575,
e-mail: morell@socsci.auc.dk.*

Projekter

Museumsbesøg - studietur og/eller lystvandring?

Med udgangspunkt i en semiotisk funderet analyse af Arbejdermuseets udstilling "Fart og Tempo, 1950-60" undersøges en gruppe 9. klasseelevers udbytte af den udstillede historie / udstillingsmediets muligheder og begrænsninger som formidler af historisk viden og bevidsthed.

*Kontakt: Ellen Jensen, Næstved-
gade 35, 2. tv., 2100 København
Ø. Tlf 31380709.*

Netværk

Arbejderhistorie på World Wide Web

Læsere som har adgang til Internet kender formodentlig også World Wide Web. Det er en form for brugergrænseflade, som letter søgningen i den efterhånden helt uoverskuelige mængde information der findes på Internet. World Wide Web består af tekst-sider, som hver for sig kan indeholde referencer til en eller flere andre sider - efter samme princip som f.eks. en leksikonartikel. Arbejder man med en Macintosh-computer eller en PC med styresystemerne Windows eller OS/2, er det desuden muligt at se billeder på skærmen.

De forskellige sider kan rent fysisk befinde sig på værtscomputere spredt over hele verden, men det er let for brugeren at

*Redaktion:
Lars K. Christensen,
Niels Juul Nielsen*

springe fra tekst til tekst v.h.a. referencerne. Man kan således starte sin informationssøgning på en vilkårlig side, og herfra arbejde sig rundt i "spindet". Efterhånden findes der en del sider, oprettet af institutioner og organisationer som forsker i eller har relationer til arbejderbevægelsen. Det følgende er et skønsomt udvalg. Nogle af dem er interessante i sig selv. Andre er først og fremmest interessante, fordi de indeholder referencer til andre relevante sider. Efter sidens navn følger dens adresse (URL) på World Wide Web: Canadian Committee on Labour History: <http://www.mun.ca/cclhr/> Industrial and Labor Relations, Cornell University: <http://www.ilr.cornell.edu/> Centre for Labour Studies, University of Adelaide: <http://gopher.labor.adelaide.edu.au/> Friedrich Ebert Stiftung: <http://www-fes.gmd.de/> Socialist International: <http://ccmemac4.bsd.uchicago.edu/DSASI.html> International Federation of Workers' Education Associations: <http://garnet.berkeley.edu:3333/EDINlist/labor/labororg/ifw/ifw.html> IGC-LaborNet:[http://www.igc-apc.org:80/labornet/Economic Democracy Information:](http://www.igc-apc.org:80/labornet/Economic%20Democracy%20Information:) [http://garnet.berkeley.edu:3333/Marxism Page:](http://garnet.berkeley.edu:3333/Marxism%20Page:) <http://www.anu.edu.au/polsci/marx/marx.html> Forskningsnyt vil meget gerne høre om læsernes erfaringer med brug af Internet til forskning og formidling.
*Kontakt: Lars K. Christensen.
E-mail: lkch@coco.ih.ku.dk*

Organisationer og foreninger

Generalforsamling i SFAH

Selskab til Forskning i Arbejderbevægelsens Historie holdt generalforsamling fredag d. 24. marts 1995, kl. 19.30 i ABAs mødelokale, Nørrebrogade 66 D, København.

Formanden Bent Vedsted Rønne bød velkommen til de 29 fremmødte.

Pkt. 1: valgt af dirigent: Niels Finn Christiansen blev valgt.

Pkt. 2: Formandens beretning: 1994 har været et travlt år. Dels har der været omlægningen af de faste publikationer med udgivelsen af det nye kvartalstidsskrift og afslutningen af det gamle "Arbejderhistorie" og af "Årbog for arbejderbevægelsens historie".

Traditionen tro er der udkommet flere bøger i skriftserien: Flemming Mikkelsen: "Radikaliseringen af de offentligt ansatte i Danmark", Karl Christensen: "Ung arbejder i 30erne" og Hans Jørgen Vad: "Påkestrejkerne 1985. Ti dage, der rystede Schlüter." I løbet af foråret 1995 udkommer der yderligere to bøger i skriftserien. Et forslag fra medlemsside om at udgive en eller flere pjecer om arbejderbevægelsens første år er blevet opgivet på grund af manglende interesse og penge fra FIU og AOFs side. Formanden takkede de to afgangende redaktioner af Årbogen og Arbejderhistorie.

Foredragsudvalgets debatafetter har været velbesøgte. Ved det sidste møde i februar om "Venstrefløjens skyld og skam" var over 80 mødt op. Mødet gav anledning til kritik fra medlemsside

(hvem er målgruppen? Hvordan skal forholdet mellem politisk og emnemæssig diskussion være? etc). Bestyrelsens hensigt er, at møderne skal henvende sig til forskellige grupper af medlemmer. Desuden arbejder bestyrelsen på et jubilæumsseminar i forbindelse med SFAHs 25 års jubilæum til efteråret med en varighed af 1 1/2 til 2 dage. Seminaret skal veksle mellem workshop og plenumarrangementer.

Arbejderhistorieprisen for 1994 er uddelt. Første præmie gik til Uffe Jacobsen for hans Ph.D. afhandling om Karl Kautsky. Anden præmien gik til henholdsvis Hans Jørgen Vad for hans speciale om Påkestrejkerne og til en specialegruppe fra RUC, for deres opgave om fæstningsarbejderne under anden verdenskrig. Prisen for 1995 bliver uddelt i november i forbindelse med SFAHs jubilæum.

Hvervning af medlemmer: Der var pr. 31.12. 1994 497 medlemmer, mod 482 ved sidste generalforsamling. Desuden har medlemskampagnen efter kun 7 ugers forløb tilført SFAH hele 84 nye medlemmer, således, at der i marts 1995 er 583 medlemmer. Mange af de nye medlemmer kommer fra Jylland til forskel fra tidligere, hvor mange kom fra København. Målet er at nå op på de tidligere 600 medlemmer. I forbindelse med det nye tidsskrift "Arbejderhistorie" og jubilæet i november er der fremstillet forskelligt kampagnemateriale: en folder om "Arbejderhistorie", en folder om SFAH og en jubilæumsplakat efter et maleri af Erik Henningsen. Senere på året kommer der en folder om SFAHs publikationer. Materialet er blevet udsendt til relevante

steder og skal senere følges op med møder, f.eks. med studerende på universiteterne. Formanden sluttede sin beretning med at opfordre medlemmerne til at være aktive i hvervekampagnen, ved at tage foldere og plakater med til deres respektive steder.

Morten Thing fulgte op med en kort beretning om det nye "Arbejderhistorie". Der havde været en lang forberedelsesfase i forbindelse med lanceringen. Hensigten var både et løft i typografisk udstyr og at introducere flere artikeltyper, f.eks. også essay artikler. Dertil er hensigten at bringe mere afveksling på billed- og illustrationssiden. "Arbejderhistorie" udkommer med 4 årlige numre, 3 numre a 96 sider og 1 nummer a 144 sider. Tema-nummeret for 1995 udkommer som nr. 4 under overskriften Moral og arbejde.

Debat: Publikationssiden: Jørgen Burchardt: Havde oprindeligt ment, at det var synd at slå de to typer publikationer sammen, og håbet på fastholdelse af et videnskabeligt, og et mere populært i stil med Skalk og Siden Saxo. Mente dog, at der var kommet et godt tidsskrift ud af omlægningen. Så det alligevel som et problem, at mange ude omkring ikke forstår, hvad der bliver skrevet og hvad der foregår i foreningen. Derfor burde bestyrelsen overveje arrangementer og publikationer for folk, der ikke har gået på universitetet. Desuden burde burde elektronisk publicering overvejes, f.eks. på internet.

Preben Sørensen: Havde stået med et ben i hver lejr, da det nye "Arbejderhistorie" tog form. Erkendte nu, at Arbejdermuseets publikation og "Arbejderhisto-

rie" henvendte sig to forskellige grupper og at ideen om sammenlægning var helt død. Men flere illustrationer ville gøre "Arbejderhistorie" mere spændende.

Anette Eklund: Vigtigt med "Arbejderhistorie" som et forum, hvor arbejderhistorisk forskning kan bringes frem. Samtidig målet at gøre arbejderhistorie så læseværdig og læservenlig som muligt, bl.a. benytte essayformen og bruge illustrationer som kilder. Samtidig var et motiv for omlægningen at styrke debatten, derfor opfordre folk til at bidrage, også med forskningsnyt, seminarer osv.

Edmund Christensen: fornøjelse at se den nye typografi, men læsning forudsætter interesse. Godt med litteraturhenvisninger og godt tilfreds med det nye tidsskrift.

Gerd Callesen: Motiv for fornyelsen var også en medlemsoffensiv. Stofmæssigt har der ikke været problemer i omlægningen. De første 3 numre er planlagt og temanummeret er under forberedelse. I tidsskriftoversigten prioriteres nu udenlandske tidsskrifter, fordi behovet der er størst. Forslag om aktualitetstema om busstrekken i Esbjerg, som har stor opbakning. Vi burde skrive om det her og nu..

Seminarer og andre fremstød: Velfærdsdiskussion er interessant som emne til temaseminar (Vagn Oluf Nielsen). Forsøge at interessere radio og TV i forbindelse med jubilæet (Edmund Christensen). Flere var skeptiske overfor tanken om at lave noget i forbindelse med Kulturby 96, løbet er kørt, det er vanskeligt at komme igennem med ideer etc. Byvandring og forelæsninger er planlagt af universitetet.

Jubilæumskonferencen til efteråret skal være for revl og krat og køre efter workshopprincippet og ikke gå de internationale konferencer i bedene, måske krydre det med en international ping. Lave det til et kulturarrangement, mest for vores egen skyld (Lars K. Christensen). Forsøge at knytte an til fremtidige jubilæer: Socialdemokratiet fylder 125 år i 1996 og LO 100 år i 1998 (Niels Finn Christiansen). Ja til alt godt fra havet til jubilæumsseminar, men det skal være kvalitet (Jørgen Burchardt). Fantastisk med den store medlemstilgang, skal fortsættes, vigtigt med de individuelle medlemmer (Gert Callesen).

Debatten afsluttedes med, at beretningen blev godkendt.

Pkt. 3: Fremlæggelse og godkendelse af årsregnskab: Kassereren Torsten Lange fremlagde og kommenterede regnskabet: Regnskabet slutter med en positiv egenkapital på 11.000 kr. Bl.a. har statsministeriet ydet et tilskud på kr. 50.000 til trykning af årbogen. Tidsskriftet får fortsat tilskud fra SHF Regnskabet blev godkendt.

Vedtagelse af kontingent for 1995: Bestyrelsens forslag gik ud på at fastholde kontingentet på kr. 300 for individuelle, men at lave et særligt studentermedlemsskab til kr.200. Der var indkommet et ændringsforslag fra Edmund Christensen, som gik ud på at pensionister og efterlønsmodtagere også skulle have rabat. Bestyrelsen fastholdt sit oprindelige udspil og begge forslag kom til afstemning. Edmund Christensens forslag faldt med 13 for og 15 imod og en

undlod at stemme. Derefter blev bestyrelsens forslag vedtaget med bemærkningen om at bestyrelsen skulle overveje et mere differentieret kontingentsystem til næste år. Kasseren understregede, at støttebeløb oven i kontingentet var meget velkomne.

Pkt. 5: Valg af 4 bestyrelsesmedlemmer: På valg var: Lars K. Christensen, Margaret Nielsen, Vagn Oluf Nielsen og Morten Thing. De to sidstnævnte ønskede ikke genvalg. Derudover ønskede Anne Cornelius og Anette Eklund at træde ud af bestyrelsen.

Følgende opstillede til bestyrelsen: Niels Wium Olesen, Erik Strange Petersen, Tina Jacobsen og Vibeke Kold.

Følgende blev valgt til bestyrelsen: Lars K. Christensen og Margaret Nielsen (begge genvalg), Niels Wium Olesen, Erik Strange Petersen, Tina Jacobsen og Vibeke Kold. Anette Eklund blev valgt til suppleant.

Valg af revisorer. Karen Pedersen, Erik Strange Petersen og Niels Finn Christiansen (suppl.) var på valg. Nyvalgt blev Karen Pedersen, Niels Finn Christiansen samt Vagn Oluf Nielsen som suppleant.

Eventuelt.

Formanden takkede de afgangende bestyrelsesmedlemmer og håbede på deres fortsatte aktivitet. Niels Finn Christiansen orienterede om en sammenkomst for arbejderhistorikere i Lund d. 20. maj.

Referent:

Hilda Rømer Christensen

John Heartfield - en fotomontage

Med foto, saks og klister skabte den tyske bladkunstner John Heartfield i 1930'erne sine verdenskendte, satiriske fotomontager rettet mod nazismen. Hans montager var en kamp mod dumhed, løgn og ondskab - og mod krigen.

Den 15. juli åbner Arbejdermuseet en særudstilling af John Heartfields fotomontager, der omfatter de originale montager, som blev trykt i antinazistiske blade i 1930'erne.

John Heartfield, fotomontagens Picasso, blev født Helmut Herzfeld 1891 i Berlin. Under 1. Verdenskrig angikerede han sit navn i protest mod det anti-engelske nationalistiske had, som blomstrede i Tyskland. Han var frontfigur i Berlin-dadaismen i 20'erne og én af pionererne i udviklingen af fotomontage. Han blev berømt i 1930'erne for sine antifascistiske billeder, der blev trykt i aviserne *Arbeiter Illustrierte Zeitung* og *Volks Illustrierte*. Satiren i montagerne var hårdtslående og skabt til at blive forstået af bladets millioner af læsere. Heartfield udtrykte sig kunstnerisk gennem massemediet - han var avantgarde, men i modsætning til de fleste avantgardister udtrykte han sig, så alle forstod det.

Da nazisterne tog magten, flygtede Heartfield, og fra Prag fortsatte han sin kamp med fotografiet som våben. Leve- og arbejdsforholdene blev stadig vanskeligere, men Heartfields satire blev stærkere og stærkere, og han producerede mere og mere.

Hans montager var udtryk på den tyske modstand og var med til at holde modet oppe hos tusinder af eksil-tyskere.

I 1938 truede den tyske invasion af Tjekkosllovakiet, og Heartfield flygtede til England. Først i 1950 bosatte han sig i DDR. I begyndelsen var han ugleset - montagerne blev fordømt som formalisme, men i 1956 anerkendte også DDR hans kunst. Han døde som professor og bærer af Karl Marx-ordenen i 1968.

Heartfield blev efter 1950'erne kendt for sine "aktualiserede" montager, dvs. at hagekorsene i de oprindelige billeder blev skiftet ud med dollartegn og brugt af DDR i koldkrigspropagandaen mod Vesten.

Montagerne, der udstilles på Arbejdermuseet, er skabt i årene 1930-38 under nazismen, men når man ser dem, forbløffes man over, hvor aktuelle de er i dag. Heartfields fotomontager er geniale og pædagogiske fremstillinger af det ondes natur, og man forstår, at deres berømmelse er fortsat efter krigen.

Udstillingen er tilrettelagt af Esben Holck og produceret af Danmarks Grafiske Museum i Odense.

Udstillingen vises på Arbejdermuseet fra 15. juli til 1. oktober 1995. Åbningstid: Alle dage 10-17.

Peter Ludvigsen